

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט מינהלי ממשלה - שכר שרים וסגני שרים
תאריך: י"ז אלול התשנ"ו, 1 ספטמבר 1996 עדכון: אדר ב' התשס"ג, מרץ 2003 מספר הנחיה: 1.1601 [1.1801]	החזר הוצאות לשר עבור שכירת דירה בירושלים

החזר הוצאות לשר עבור שכירת דירה בירושלים

1. סעיף 37 לחוק-יסוד: הממשלה הקודם קבע, כי -

"37. שרים וסגני שרים יקבלו שכר ותשלומים אחרים כפי שייקבעו על-ידי החלטת הכנסת, והיא רשאית להסמיך לכך את ועדת הכספים".¹

2. בהתאם לחוות דעת שניתנו בשעתן, בשנת 1975, על-ידי היועץ המשפטי לממשלה דאז, מר מאיר שמגר, ועל-ידי ממלא מקומו, מר צבי טרלו (ראו הנספחים להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1600 "שימוש ברכב צמוד על-ידי בני משפחה של שרים וסגני שרים"), העמדת דירת מגורים לרשות שר ובני משפחתו, וכן החזר הוצאות לשכירת דירה, הם בגדר "תשלומים אחרים" במובן סעיף 37 הנזכר לעיל; על כן, הם טעונים אישור הכנסת או ועדת הכספים.

3. ביום 23.12.81, ניתנה על-ידי ועדת הכספים "החלטת שכר סגנים וסגני שרים, התשמ"ב - 1982 (ק"ת התשמ"ב, עמ' 508). החלטה זו קובעת את שכר השרים וסגני השרים, וכן הוראות בדבר תשלומים אחרים, לרבות דמי כלכלה, אישפוז ושירותים רפואיים, דירת שרד ושכירת דירה.

סעיף 7 להחלטה, שכותרתו "דירת שרד ושכירת דירה", קובע לאמור -

**"(א) שר החוץ זכאי לדירת שרד בירושלים; שר אחר שמקום מגוריו אינו בירושלים זכאי להחזר הוצאותיו לשכירת דירה בירושלים.
(ב) שר שמרכז משרדו בתל-אביב - יפו ומקום מגוריו מרוחק משם יותר מארבעים קילומטרים זכאי להחזר הוצאותיו לשכירת דירה במקום שאינו מרוחק כאמור".**

4. בהחלטת ועדת השרים לכלכלה מיום 14.9.92, שקיבלה תוקף של החלטת ממשלה מס' 202 (כל / 6), נקבעו הוראות באשר לדיור שרד לשרים. ובין היתר נקבע שם, לענייננו:

"א. דיור שרד -

----- (1)

----- (2)

(3) שר שמקום מגוריו נמצא במרחק של יותר מ-70 ק"מ מירושלים יהיה זכאי להחזר הוצאותיו לשכירת דירה בירושלים".

¹ כיום קובע סעיף 36 לחוק-יסוד: הממשלה: "משכורתם של השרים וסגני השרים ותשלומים אחרים שישולמו להם בתקופת כהונתם או לאחריה, או לשאיריהם לאחר מותם, ייקבעו בחוק, או בהחלטה של הכנסת או של ועדה מועדונית שהכנסת הסמיכה לכך."

כן נקבעו שם הוראות בנוגע לשטח דירה מקסימלי ובנוגע לריבוי ההוצאות עבור הדירה, שהחזרתן תיתכן (סעיף (4) שם).

5. הנה כי כן, בעוד שבהחלטת ועדת הכספים לא נקבעה הגבלת מרחק של מקום מגורי השר מירושלים, בתנאי לזכאותו להחזר הוצאותיו לשכירת דירה (להבדיל מאשר לגבי תל-אביב - סעיף-קטן (ב) שם), הרי שבהחלטת ועדת השרים לענייני כלכלה, שקיבלה תוקף של החלטת ממשלה, נקבעה הגבלת מרחק של 70 ק"מ.

האם רשאית ועדת השרים לענייני כלכלה לסטות מהחלטת ועדת הכספים?

6. אין ספק, כי ועדת השרים לענייני כלכלה והממשלה אינן רשאיות להוסיף על התשלומים להם יהיה זכאי שר, מעבר לקבוע בהחלטת ועדת הכספים. אולם, בענייננו מדובר בצמצום זכויותיו של שר, לעניין החזר הוצאות בשל שכירת דירה, לעומת הקבוע בהחלטת ועדת הכספים. מאחר שמדובר במגבלה מעבר להוראות הדין, אין, לכאורה, מניעה שהממשלה תחליט כך.

7. המסקנה היא איפוא, כי אין מניעה משפטית כי ועדת השרים לענייני כלכלה, אשר קבעה את המגבלה של 70 ק"מ, תאשר סטיה ממגבלה זו בנוגע לשר, אם תמצא טעם ראוי לכך. החלטת ועדת השרים לענייני כלכלה היא מעין הנחיה פנימית של הממשלה, ובתור שכזו, נתן לסטות ממנה, אם יש טעם ענייני וראוי לכך. הסטיה יכולה להיות כללית, או קונקרטית למקרה מסוים, לפי קביעת הוועדה.

הוועדה רשאית להחליט גם על סטיה חלקית בלבד מההחלטה, במובן של קביעת הגבלה שונה על גודל הדירה מזו הקבועה בהחלטה (120 מ"ר) ואו הגבלה על סכום ההחזר שיקבל השר; זאת, אם אין הדירה מיועדת למגורי משפחת השר, אלא למגוריו הוא, בימים שהוא נזקק להישאר בירושלים, במקום להשתכן בבית מלון.